

הישן תחת המטה פרק שני סוכה

מסורת
הש"ס

א א מ"י ס"ח מלכות
לולב הלכה א סנה
עשין מד פושע א"ח
ס"י תרעה סעיף א :

לולב

ומפרש בגמרא משום דליתקם לולב לאתרוג דכתיב ביה הדר ולא כמו שפירש האונטרס משום דכתיב (שמות טו) זה אלי ואנוהו דאין ואנוהו אלא לכתחלה ולא מיפסל בהכי כדמוכח פ"ק (גמ' דף יא:) דלמרי רבנן לולב מלוא לאגודו משום שנא' ועל שהיה ספק בידם למחות ולא מיהו ועל שפוסקים צדקה ברכים ואינן נותנין אמר רב בשביל *ארבעה דברים נכסי בעלי בתים יוצאין למצוין על כובשי שכר שכיר ועל עושקי שכר שכיר ועל שפורקין עול מעל צואריהן ונותנין על חבריהן ועל גסות הרוח וגסות הרוח כנגד כולן אבל בעניים כתיב °ועניים יירשו ארץ והתענגו על רוב שלום

ועל שהיה ספק בידם למחות ולא מיהו ועל שפוסקים צדקה ברכים ואינן נותנין אמר רב בשביל *ארבעה דברים נכסי בעלי בתים יוצאין למצוין על כובשי שכר שכיר ועל עושקי שכר שכיר ועל שפורקין עול מעל צואריהן ונותנין על חבריהן ועל גסות הרוח וגסות הרוח כנגד כולן אבל בעניים כתיב °ועניים יירשו ארץ והתענגו על רוב שלום

ועל שהיה ספק בידם למחות ולא מיהו ועל שפוסקים צדקה ברכים ואינן נותנין אמר רב בשביל *ארבעה דברים נכסי בעלי בתים יוצאין למצוין על כובשי שכר שכיר ועל עושקי שכר שכיר ועל שפורקין עול מעל צואריהן ונותנין על חבריהן ועל גסות הרוח וגסות הרוח כנגד כולן אבל בעניים כתיב °ועניים יירשו ארץ והתענגו על רוב שלום

ועל שהיה ספק בידם למחות ולא מיהו ועל שפוסקים צדקה ברכים ואינן נותנין אמר רב בשביל *ארבעה דברים נכסי בעלי בתים יוצאין למצוין על כובשי שכר שכיר ועל עושקי שכר שכיר ועל שפורקין עול מעל צואריהן ונותנין על חבריהן ועל גסות הרוח וגסות הרוח כנגד כולן אבל בעניים כתיב °ועניים יירשו ארץ והתענגו על רוב שלום

הדרן עלך הישן

לולב *הגזול יהיבש פסול *ישל אשרה

ושל עיר הנדחת פסול *נקטם ראשו נפרצו עליו פסול נפרדו עליו כשר *רבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה ציני הר הברול כשירות *לולב שיש בו שלשה טפחים כדי לנענע בו כשר *גמ' *קא פסיק ותני לא שנא ביו"ט ראשון ולא שנא ביום טוב שני בשלמא יבש הדר בעינין וליכא אלא גזול בשלמא יום טוב ראשון דכתיב °לכם *משלכם אלא ביום טוב שני אמאי יבש הדר בעינין לכן נכפני לא א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי °

נקטם ראשו

לכאורה מירי כשני עליו האמנטיים היולאין מראש השדרה אלא קשיא דבגמרא (דף נב:) קאמר רבי יהושע בן לוי ניטלה התימות פסול וכן איתן העלין האמנטיים והא אפילו בנקטם ראשו פסול כל שכן נטלו לגמרי ולריך לומר דנקטם ראשו מירי כרוב העלין העלונים אי נמי אצטרך ליה לרבי יהושע בן לוי לאשמעוין ניטלה דסלקא דעניה דהכיב הדר טפי מנקטם אי נמי ניטלה אחת מן התימות דבנקטם לא מיפסלה א"ר קטמו שהיה :

נפרצו עליו

כרוב עליו מירי כדתיב בתוספתא (פ"ב ופ') בקונטרס שנפרטו מן השדרה שלו ואין מחוברין אלא על ידי אגודה משמע שרופה לומר שנחלשו לגמרי מן השדרה ולא משמע כן בגמ' דלמרינן נפרטו דעביד כי חופיא והעלין שנחלשו מן השדרה האי מיקרו כדלמרינן בגמרא (דף נז:) אמר רבה לא *ליגוד איניש לתיבא בהשענא דמחטיירי האי והי תלינה כלומר אם ארוך הוא יותר מדאי מן הערבה וכן לקמן מתחא לא יקלן בעודו באגודו דמחטיירי עלי הלולב כשנחלשו מן השדרה על ידי הקליפה ומן האוהב עשין חופיא כדלמרינן בהגזול קמא (ב"ב דף טו-) האי מאן דגזול לתיבא מחבריה ועבדינהו האי קני מעיקרא לתיבא והשתא האי האי ועבדינהו חופיא קני מעיקרא האי והשתא חופיא והייט שחלק כל עלה ועלה לגשים לפי שכל עלי הלולב כפולים ועמד וחלק אותם שכן דרך לעשות חופיא : *קפסיק ותני לא שנא ביו"ט ראשון ולי"ט ביו"ט שני . משמע דייק מדקתני סהם ולא מפליג ותימה ביה אמרינן לקמן (דף נד:) יקב וחסר כל שהוא פסול אע"פ דביו"ט שני כשר כדלמרינן לקמן (דף נז:) בגמ' דר' חנינא מטביל ביה ופסיק ביה ומקי מחגי' ביו"ט ראשון ואי דייק מדקתני גזול ולא קתני שאלו הא לקמן בסוף הסוגיא דייק רב נחמן בר יצחק הכי אכל הא (א) לא אסיק אדעתיה ואי משום דקתני גזול דומיא דבש הכי נמי גבי נקב קתני עלתה חזויה על רוב דמפסיל אף ביו"ט שני משום הדר ומיהו בירושלמי משמע ק"ל דמשום חזויה לא מיפסיל אלא ביו"ט ראשון דמסיק עלה רבי יצחק בר נחמן בשם ר' שמואל כל הפסולין אינן פסולין אלא ביו"ט ראשון בלבד תמן אמרין רובו מלך אחד חוטמו כרובו והייט במקום אחד דלמרינן לקמן (דף נה:) גבי חזויה ומיהו אי יום ראשון דווקא על כרחיך הדר הוא ולא מיפסיל אלא משום דהכיב כחסר ולא מסתבר כלל וי"ל דר' חנינא לית ליה האי קפסיק ותני כמו שמואל דשמעיהו דמקי מחטיירין דגזול ביו"ט ראשון ומכשיר ביו"ט שני אי נמי ברישא דמשנה שייך לרקוק מדתני סהם ולא מפליג אבל כולה אחריתי אידי דלא מפליג ברישא לא מפליג בסופא ושניה דבריו סהם אף על פי שיש לחלק :

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ב"ב דף נז)

(ג"ל ינון)

רבינו הגנאל

ועל גמרי בהמה נחם ועל קצוה אילנות טובה ועל ד' דברים שטון בעלי בתים יורד למצוין על עושקי שכר שכיר ועל טרף של סחורא וטחנה על סחורא וטחנה בצדק תביר תבית הרוח כנגד כולן ומשוחין הן :

הדרן עלך הישן

לולב הגזול והיבש כ"ו ואוקימוהו היבש משום דבעיני הדר וליכא . גזול נמי ביו"ט ראשון כתיב ללם ומי לא שאלכו ובשאר הימים נמי לפני יאוש * דהא אינו שלכם .

(*) הכר תמה דהא ביו"ט שני לא כתיב ללם רק סקטם משום מזה כנלם בעניה ואלו דאזכר פ"ט נל כנל וניע .

הם נעשים ופלו תוך שלשים נתיב כיון דשחלין בהלכות התא
 קודם לתב שלשים יום מהם העושה לשם תב הוא עושה חבל קודם
 שלשים סתמא לאו לתב : ובימי פלל תורה אור
 מפשיין דלא בעינן סוכה לשם תב :
 כפרס . לביט שחזי אינטריך :
 גב' פוסק לשם תב . דכתיב סוכות
 לה' לשם מלאת המלך : על ספנינס .
 שלמי חגיגה שם שמים חל עליהם
 לאוסרן עד לאחר הקטרת אימורין
 דזב זה כתר הכי משלתן גביה
 כעבר הטובל פרס : תב . חגיגה :
 תב ספוכוס פפסס . סוכות חפשה
 לתב כרס המקרא ודרשה : כחולו של
 מועד . אם לא עשה מתחילה :
 פלוגתא דרבי אליעזר כפרק הישן
 (לקמן מ) : ופריכין לבית הלל דלא
 בעו ליהי נמוח גבי ליתא נמי לית
 להו דרב יהודה אמר רב : עפשא .
 ליתא : מן סגריא . פרייט שחולין
 בסוף הטלית מותר האריגה וגדל שם
 הלית מינה ובה : מן סקולין . חטין דכתיב
 שנתקו בשתי וקשרים חזון ותלויין
 לראשין כבגד לאחר שגארג וקרי
 להו קולין על שם שחולין כקולין :
 מן ספיין . כגון טלית שתפרה וז'
 עששו בה אימרח כחמת וראשי חטי
 התפירה תלויין בה ומחן גדלו האלית:
 פפולס . האיל ותלויין ועומדים כל
 אלה כבגד ולא נחלו בה לשם לית
 לאו עשה לשמה היא : מן ספיין .
 פקעיות כדוריות של חוט למשייט:
 כפרס . האיל וכשתל כבגד לשם
 ליתא נחלו עשה לשמה היא דטויה
 לשמה לא בעינן שאין טויה מן
 העשה : כי אמרינס קמים דשפול .
 רב יהודה תלמידו של רב ושל שמואל
 היה לאחר פטירתו של רב היה אמר
 ששעות משש קד אמר לי רב
 וכשהלכתי דברים לפני שמואל נחלקו
 עליו מ"מ תרוייהו עשה לשמה בעו :

יבס ג

הגרות
הבי"ח

(6) חוב דרס
 ואם עשה וכו'
 ובפרק ארבעס
 חזון ובסוף
 כול ופינה
 קריא מתח
 (7) ד"ה מין
 ובי דמילא
 קדושת עלייו
 חתומי
 (8) ד"ה סוכה
 ובי טאל סוכה
 לביס מתכנס
 סיחור עולא

מחמת מכ

[לקמן כו:]

גליון
הרש"ם

גבי מין לתי
 סוכה . פי
 לקמן דף לו
 סיב רש"י דרס
 אחר לביח :

[ג'ל ומ']

[ג'ל טגכ]

דמרח כן שהוא וכבוד שיהיה
 מלה יאנה פלוגתא דביט שחזי
 עפשה לשם פסח דבר כרי הוא שלא
 דקדק בה : ואם עפשה לשם תב
 וכו' . אפילו לבית הלל נפקא מינה
 שאין לריך להרש בה דבר ואפילו לא
 נפקא מינה אלא לב"ש יש לו לתא
 לפרש כמה נחלקו ולא שייך לאקשוי
 קעמא דב"ש אחא לאשמועינן אלא
 היכא דפליגי אחאי אליבא דב"ש ולא
 נפקא מינה מידי בפלוגתא אליבא
 דביט הלל פי ההיא דרבי אליעזר
 דמילה (שנת דף קנה) ובפרק ארבעה
 אחין (יבנה דף מה וסא) (8) קשיא וכו'
 קמח דביטה (דף י:) וכולן פירשט
 במקומם : מנין לעמי סוכה
 שאסורים כל צבעה . משמע דאסורי
 מדאורייתא ודרשה גמורה היא
 מדפריך והא קרא להכי הוא דלתא
 ותימה דכפרק כירה (שנת דף מה)
 משמע שהוא מדרבנן דמייחיה התם
 רחיה דרבי שמעון חית ליה גבי כר
 מתוך שהאקלה למטוה האקלה לאיכורו
 מהא דתינא דחין טעלין עליס מן
 הסוכה ב"ש ור' שמעון מתיר וסוין
 בסוכת התב צתא שהיא אסורה וכו'
 הנמיא כרי יין (בינה דף ג) וסא מייחי
 דרשה דלכא ופילו הכי משמע התם
 בסוף שמעתיך דלא אסירא אלא
 מטעם מוקלה דקאמרינן עלי סוכה
 דחילא קדושה (9) חתקלא לשבעה וי"ל
 דהאי דאסור מדאורייתא הייט בעודה
 קיימת אסור ליתול ממנה עליס חבל
 מתנפלה דבעלה מלחה לא אסירא
 אלא מדרבנן והא דפריך צביה (סא)
 וכו' מהני ציה מחלה הייט משום
 דכיון דלא מהני ציה חנאי בעודה
 קיימת כשנפלה נמי לא יועיל דמיגו
 דחיתקלא בין השמעות חתקלא
 לשבעה ומשני דסיפא אחאי לסוכה

דעלמא והדר פריך מטוי סוכה דמהני ציה
 תול מהס כל בין השמעות דלא הוקע למטוה ולא דמו לעליס שהס
 עיקר המטוה ועל כרחק תול מהס ויש בהם סתירת חלל ואט"ג
 דמעיקרא ידע האי טעמא אורחא דה"ס לפרש דכריו דרך קשיא
 ומיידן ור"מ מפרש דעליס של כרי הכשר סוכה חילא קדושה עלייהו
 לא מיתכרי אלא מדרבנן והא דפריך נמי וכו' מהני ציה מחלה כי הכי דלא
 מיהי מחלה כמאי דאסורי מדאורייתא הוא הדין דלא מהני ציה מדרבנן ולא מפליג נמי מחא בין לריך לסוכה בין לא לריך
 והאיהא דביטה קשיא מפרק כמה מדליקין (שנת דף כו) וסא דמשמע דטוי סוכה אסורין משום צווי מטוה ולא משום מוקלה ובמקומה פירשטה :
מה חגיגה לה' אף סוכה לה' . קסבר רבי יהודה בן בתירא דלא ללא משום חגיגה מוקמינן לה לסוכה לשם תב : ודקלא מייבצי ליה
 למטוה גזולה . תימה דשיק ליה משום דהא ליה מטוה הבאה בעבירה דמהאי טעמא פאלינן אחרגו הגזול ביום טוב שני לקמן
 בריש תולב הגזול (ד' כו) ובהיא טעמא גופא קשיא דקאמר בשלמא ב"ש רשאון בעינן לכס משלכס אלא ב"ש שני אחאי ומשני
 משום דהא ליה מטוה הבאה בעבירה והשתא אם כן ל"ל לכס משלכס ומיהו התם איכא לטעמי דחילתקריך למטוהי שחול חבל גבי סוכה
 ליכא לטעמי הכי לרבנן דאמרי לקמן פרק הישן (ד' כו) : דהאס יולא ידי חובתו בסוכה של חבירו ונפקא לכו מדכתיב כל האורח בשראל
 יסבו בסוכות מלמד שכל ישראל ראויין ליסב בסוכה אחת וי"ל דטעמא דמטוה הבאה בעבירה לאו דאורייתא אלא מדרבנן ומיהו קשה
 מפרק הגזולין (גישין ד' נה) וסא גבי חטאת גזולה שלא טרדנה לרביס (ג) דאמר גזולה בגמרא בין טרדה בין לא טרדה אינה מכפרת מחי
 טעמא דיאוש כרי לא קני ושמינן ליה לעולא דיאוש כרי קני גבי ערות של בעל הבית וגבן (ב"ס ד' קיד) ואומר ר"מ דטעמא
 דעולא בגישין משום מטוה הבאה בעבירה אלא דאורייתא היא ומיהו בלא הכי לא יתכן דהא כהדיא דאמר עולא משום דיאוש לא קני
 ועוד דכפרת מרובה (שס ד' סו) דריש רבא כהדיא דיאוש לא קני מדכתיב קרבט ולא הגזול אלא נראה דהאז דהגזול כהרא לא
 יאוש כרי הוא דאיכא יאוש ושיני השם כדקאמר התם במרובה (שס סו) דמעיקרא קרי ליה משכא והשתא קרי ליה אכרוא ואט"ג דגבי
 קרבן נמי איכא שיני השם כדאמר התם [דף סו:] דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום ממשע מדכתיב קרבט כיון דקודם הקדש
 לאו שטו הוא ואף על גב דחל עליו הקדש מחמת שיני השם דחתי השתא לא חזי להקרבה דבעינן קרבט צבעה שמקדיס :

כמה נעשים ופלו תוך שלשים נתיב כיון דשחלין בהלכות התא
 קודם לתב שלשים יום מהם העושה לשם תב הוא עושה חבל קודם
 שלשים סתמא לאו לתב : ובימי פלל תורה אור
 מפשיין דלא בעינן סוכה לשם תב :
 כפרס . לביט שחזי אינטריך :
 גב' פוסק לשם תב . דכתיב סוכות
 לה' לשם מלאת המלך : על ספנינס .
 שלמי חגיגה שם שמים חל עליהם
 לאוסרן עד לאחר הקטרת אימורין
 דזב זה כתר הכי משלתן גביה
 כעבר הטובל פרס : תב . חגיגה :
 תב ספוכוס פפסס . סוכות חפשה
 לתב כרס המקרא ודרשה : כחולו של
 מועד . אם לא עשה מתחילה :
 פלוגתא דרבי אליעזר כפרק הישן
 (לקמן מ) : ופריכין לבית הלל דלא
 בעו ליהי נמוח גבי ליתא נמי לית
 להו דרב יהודה אמר רב : עפשא .
 ליתא : מן סגריא . פרייט שחולין
 בסוף הטלית מותר האריגה וגדל שם
 הלית מינה ובה : מן סקולין . חטין דכתיב
 שנתקו בשתי וקשרים חזון ותלויין
 לראשין כבגד לאחר שגארג וקרי
 להו קולין על שם שחולין כקולין :
 מן ספיין . כגון טלית שתפרה וז'
 עששו בה אימרח כחמת וראשי חטי
 התפירה תלויין בה ומחן גדלו האלית:
 פפולס . האיל ותלויין ועומדים כל
 אלה כבגד ולא נחלו בה לשם לית
 לאו עשה לשמה היא : מן ספיין .
 פקעיות כדוריות של חוט למשייט:
 כפרס . האיל וכשתל כבגד לשם
 ליתא נחלו עשה לשמה היא דטויה
 לשמה לא בעינן שאין טויה מן
 העשה : כי אמרינס קמים דשפול .
 רב יהודה תלמידו של רב ושל שמואל
 היה לאחר פטירתו של רב היה אמר
 ששעות משש קד אמר לי רב
 וכשהלכתי דברים לפני שמואל נחלקו
 עליו מ"מ תרוייהו עשה לשמה בעו :

גב ב מ"י פי' סוכות
 סוכה כלכס מן
 סגן עין מן חת"ע
 ח"ה פי' כחולו ספיין ח :

רבינו הגאון

כשה : פיסקא סוכה
 ישנה ב"ש מוסלין וכו'
 ככשרין סגני בלא
 עשאוה לשם סוכה של
 מצוה לתיבן גמינן
 בירושלמי תני צריך
 לחוש בה דבר תבייא
 אברי ספח ר' יוס' אומר
 כל שהוא . ס"פ דר"ש
 דכתיב בת האבות
 חגיגה לך בעת ימים
 סוכה העשויה לשם תב
 בעינן וכו' האי קרא
 איכתי לה לשישן סוכה
 כל שבעת חמילי לתול
 של מועד . ואסיקא
 לביה עדי סוכה אסורין
 כל שבעת וסם שמים
 חל על הסוכה ואקשינן
 וכו' לית ליה הא דרב
 יהודה דאמר עשאוה
 לציצית מן הצמר
 שנמכר בקציתו ונמרח
 או מן התופים של
 נריי או מן הגימין
 פסולה מן הסיפין פי'
 חן פקעיות כש' כי
 אמרייתיה קדיה דשמואל
 אפר לי אף מן חתקעיות
 נמי פסולה רבעטן מויה
 לשמה . ובסוכה אסאי
 לא בש ביה לשמה
 ותנינן שאני התם
 לגבי ציצית דכתיב
 גיילים תעשה לך לשם
 חובה לכן בעינן עשה
 שהיא רפוייה לשם
 גיילים . למשחי פי'
 שלא נפחה לשם גיילים
 ועשו להם ציצית
 ריזיקון האי רכתיב
 להם משלהם למשחי
 גזול אבל גבי סוכה
 דליכא קרא אחרתא
 למשחי גזולה ודרשינן
 דה סוכות תעשה לך
 למשחי גזולה אבל
 עשריה לשמה לא בעינן
 לרבי ב"ה וקיל בהא
 כשחאל דבעינן מויה
 הא